

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2To/111/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3517010041
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3517010041.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Jozefa Janíka na verejnom zasadnutí konanom dňa 17. januára 2023 prejednal odvolania prokurátorky Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom a obžalovaného U. Y., nar. XX.XX.XXXX v I., trvale bytom A. A., F. P. XXX/XX, na verejnom zasadnutí prítomného, ktoré podali proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/17/2017 zo dňa 03.06.2021 (v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 1T/17/2017 zo dňa 03.08.2022) a takto jednomyseľne

rozhodol:

I.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. zrušuje sa v napadnutom rozsudku celý výrok o treste odňatia slobody a na neho nadväzujúce výroky o jeho podmienenom odklade, ustanovení probačného dohľadu a uložení primeraných povinností.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný U. Y. pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa odsudzuje podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 31.12.2015 s použitím § 38 ods. 2 a § 39 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. sa obžalovaný zaraďuje na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

II.

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie obžalovaného U. Y. zamietá, pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Na obžalovaného U. Y. podala na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom obžalobu č. Pv PV 88/16/3304-45 zo dňa 24.01.2017 pre skutok právne posúdený ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a), d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. (v znení účinnom do 31.12.2015), ktorého sa mal dopustiť tak, že

od presne nezisteného času v roku 2008 do 16.07.2015 v obci K., Q. pod T., v rodinnom dome č. XXXX neustále kontroloval svoju družku poškodenú Q. N., vyvolával v nej strach a stres, upodozrieval ju z nevery, správal sa k nej agresívne, čo vyústilo do hospitalizácie poškodenej v čase od 17.07.2015 do 27.08.2015 na Psychiatrickej klinike Fakultnej nemocnice Trenčín, kde následne bola

u nej diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha, ktorá si vyžiadala pracovnú neschopnosť poškodenej a jej obmedzenie v bežnom spôsobe života v období od 17.07.2015 do 24.10.2015.

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný U. Y. uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a), d) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. (v znení účinnom do 31.12.2015), pretože

od presne nezisteného času v roku 2008 do 16.07.2015 v obci Cetuna, Q. pod T., v rodinnom dome č. XXXX neustále kontroloval svoju družku poškodenú Q. N. z dôvodu, že ju upodozrieval z nevery, neustále ju kontroloval, kde je, čo robí, s kým sa stretáva, správal sa k nej agresívne, hovoril jej, že je barbucha z dediny, nič nevie, nič neovláda, vyvolával v nej strach a stres, v dôsledku čoho raz ušla zo spoločnej domácnosti k bratovi, bála sa chodiť z práce do spoločnej domácnosti, najmenej trikrát zo strachu pred ním prespala v práci, čo vyústilo do hospitalizácie poškodenej v čase od 17.07.2015 do 27.08.2015 na Psychiatrickej klinike Fakultnej nemocnice Trenčín, kde následne bola u nej diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha, ktorá si vyžiadala pracovnú neschopnosť poškodenej a jej obmedzenie v bežnom spôsobe života v období od 17.07.2015 do 24.10.2015.

Bol za to odsúdený podľa Trestného zákona v znení účinnom do 31.12.2015 takto:

Podľa § 208 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá.

Podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd obžalovanému určuje skúšobnú dobu vo výmere 3 roky s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 3 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá povinnosť spočívajúca v zákaze kontaktu s poškodenou Q. N., nar. XX.XX.XXXX v L., trvale bytom Q. pod T., K. XXXX, v akejkoľvek forme vrátane kontaktovania prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. a) Trestného zákona sa obžalovanému ukladá povinnosť spočívajúca v príkaze nepriblížiť sa k poškodenej Q. N., nar. XX.XX.XXXX v L., trvale bytom Q. pod T., K. XXXX, na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov a nezdržiavať sa v blízkosti jej obydlia alebo miestach, kde sa poškodená obvykle zdržuje alebo navštevuje, s výnimkou nevyhnutného úradného styku.

Tento citovaný rozsudok však nenadobudol právoplatnosť, pretože ho obžalovaný i prokurátorka napadli odvolaniami. Obžalovaný svoje odvolanie voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po jeho vyhlásení. Prokurátorka odvolanie podala písomne čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného.

Obžalovaný v písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom obhajcu uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za nesprávny. Ďalej uviedol, že skutková veta obžaloby zjavne nekorešponduje so skutkovou vetou uvedenou v napadnutom rozsudku a má za to, že nebola zachovaná totožnosť skutku. Okrem prepracovania podstaty skutku má uvedené aj procesnú rovinu, keďže ak by vedel, že skutok, za ktorý ho súd prvého stupňa odsúdil, bude obsahovať nejaké konkrétosti, ako ich súd prvého stupňa „dosadil“, tak by mal možnosť zaujať aj inú obhajobnú taktiku. Nie je vylúčené, že ak by bol už priamo obžalobou postavený pred také čiastkové skutky, napr. že mal povedať, že poškodená je „barbucha z dediny“, tak by možno využil právo vypovedať práve k tomuto. V tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Tdo 11/2009, ako aj rozhodnutia zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 6/1016 a R7/1988. Namietanou zmenou skutku, jeho dotvorením o tú najpodstatnejšiu časť - konkrétne konanie (objektívnu stránku) nedošlo len k subtílny korekcii či spresneniu pôvodného skutku z obžaloby. Až súd prvého stupňa vlastnou činnosťou nad kompetenciu súdnej právomoci dal skutku výsledný tvar, aby zapadal do trestnoprávneho rámca. Ďalej uviedol, že je veľmi pochybné, že ťažká ujma mala u poškodenej pretrvať práve hraničných 42 dní.

Za závažné obmedzenie nemožno považovať práceneschopnosť v domácom prostredí, kedy nebola poškodená upútaná na lôžko, ani nebola odkázaná na opateru tretieho. Taktiež z podstatných okolností, ktoré determinovali personálne postavenie poškodenej, vyplynulo, že bola somaticky nadpriemerná, bezdetná, sociálne bežne situovaná, dlhodobo dobre zamestnaná, mala svoj príjem a nebola na neho odkázaná ani finančne závislá, bývala v domácom a svojom rodnom prostredí, bola majetkovo úplne autonómna a dom, kde bývala, jej úplne patril, a preto jej dlhodobé pasívne správanie, v kontexte so zhora opísanou dobrou osobnou bázou, nedávali príčinnú domnienku, že by nejaké nehody s ním tkveli v nejakom jeho správaní a práve tieto by si vyžiadali až takýto následok, akým je posttraumatická stresová porucha a vyústenie do hospitalizácie. Tento ťažší následok aj teoreticky je úplne mimo akéhokoľvek úmyselného zavinenia. Na ťažšiu ujmu pritom mohli pôsobiť iné nepoznané a ani nezisťované faktory, napr. vrodená predispozícia, typológia osobnosti (napr. melancholická). Rovnako dobe 42 dní nemožno prisúdiť ani punc objektívnosti, lebo tam pôsobil čisto subjektívny pocit lekára. Napokon ďalší kvalifikačný znak - spáchanie činu po dlhší čas (závažnejším spôsobom konania) neprichádza do úvahy, pretože je fakticky konzumovaný základným znením skutkovej podstaty. Teda nemožno ho použiť ako sprísňujúci faktor tam, keď z konštrukcie skutkovej vety je zrejmé, že sama osebe obsahuje tento sprísňujúci prvok už v základnej forme. Navyše ani ten jej psychický kolaps, ktorý mal nastať a nahromadiť sa až po 8 rokoch neustáleho, ale neurčitého konania, nie je uveriteľný. Napokon nebol dokázaný všeobecný pojmový znak skutkovej podstaty, a to čo do subjektu trestného činu. Neplatí totiž prvotná hypotéza či predpoklad, že bol skutočne druhom poškodenej (vrátane druhu bývalého), pretože v obci na jej adrese nikdy nebol prihlásený na trvalom pobyte a u poškodenej iba občasne žil. Toto jemu vyhovovalo, nikdy ju za družku nepovažoval, spoločne nehospodárili. Nijako z dokazovania nevyplývalo, že by z toho bol obojstranný vzťah blízkej osoby, najmä jeho k poškodenej. Preto nemožno hovoriť z hľadiska subjektu či páchatela o ňom ani ako o druhovi či bývalom druhovi. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a aby podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Prokurátorka v písomných dôvodoch odvolania uviedla, že s rozhodnutím o uložení podmieneného trestu odňatia slobody obžalovanému sa nestotožňuje. Súdom prvého stupňa uložený trest považuje za mierny a zhovievavý. Súdom prvého stupňa konštatoval, že pri výmere trestu prihliadol na stupeň závažnosti spáchaného trestného činu, mieru zavinenia, pohnútku, osobu páchatela, na okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu trestného činu, ale aj na účel trestu a na možnosti nápravy páchatela. Súdom prvého stupňa konštatoval, že u obžalovaného zistil poľahčujúcu okolnosť - vedenie riadneho života. S poukazom na výpis z ústrednej evidencie priestupkov, ako aj odpis registra trestov obžalovaného je však toho názoru, že mu nemožno priznať poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. Ďalej súdom prvého stupňa vzal do úvahy skutočnosť, že obžalovaný a poškodená už niekoľko rokov nežijú v spoločnej domácnosti, nie sú v žiadnom vzťahu, žijú od seba na dvoch rôznych vzdialených miestach, každý z nich si žije svoj vlastný život, nedochádza medzi nimi k žiadnym interakciám. Má ale za to, že u obžalovaného neboli zistené žiadne okolnosti odôvodňujúce aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. V tejto súvislosti predovšetkým poukázala na charakter páchania trestnej činnosti, ako aj obdobie jej páchania a závery znaleckého dokazovania z odboru psychológia. Poukázala na to, že u poškodenej bola diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha, ktorej príčinou vzniku bolo prežívanie stresujúcich udalostí zo strany obžalovaného, pričom celková doba jej práceneschopnosti bola od 17.07.2015 do 24.10.2015 a počas celej doby bola obmedzená výrazne v bežnom spôsobe života. Má za to, že vyššie uvedené okolnosti prípadu nie sú takými okolnosťami, ktoré odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Nie je možné konanie obžalovaného zľahčovať tým, že s poškodenou už spolu nežijú v spoločnej domácnosti, nedochádza medzi nimi k žiadnym interakciám. Navrhla preto, aby odvolací súd v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a sám rozhodol rozsudkom vo veci tak, že obžalovanému uloží podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

K odvolaniu prokurátorky sa písomne vyjadril obžalovaný prostredníctvom obhajcu. Uviedol, že trvá na svojej nevine a poukázal na písomné dôvody svojho odvolania. Dodal, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nikdy poškodenej neublížil fyzicky, nikdy nenastala potreba, aby ju odborne ošetrili, lebo nič také sa nestalo. Pokiaľ ide o psychické komplikácie u poškodenej a jej psychiatrickú nemocničnú hospitalizáciu, tak tieto tkveli zrejme iba v jej osobnosti, nie v jeho konaní. Dodal, že účel trestu odňatia slobody jeho vykonaním na jeho nápravu, kedy od ukončenia domnelého naplňovania skutkovej podstaty uplynulo viac ako 6 rokov, nemá prakticky žiadny penologický význam. Navrhol, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátorky zamietol ako nedôvodné.

K odvolaniu obžalovaného sa písomne vyjadrila aj prokurátorka. Napriek tomu, že obžalovaný v odvolaní namieta skutočnosť, že skutková veta obžaloby zjavne nekorešponduje so skutkovou vetou napadnutého rozsudku, je toho názoru, že totožnosť skutku je zachovaná. Ďalej uviedla, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že u poškodenej bola diagnostikovaná posttraumatická stresová porucha, ktorej príčinou vzniku bolo prežívanie stresujúcich udalostí zo strany obžalovaného (psychické týranie obžalovaným). Ďalej možno konštatovať, že u nej vznikla porucha zdravia, ktorá si vyžiadala lekárske vyšetrenie, ako aj pracovnú neschopnosť v trvaní najmenej 42 dní. Navrhla preto, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie obžalovaného zamietol ako nedôvodné.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní sa v konečnom návrhu:

- prítomná prokurátorka krajskej prokuratúry v celom rozsahu pridržavala konečného návrhu uvedeného v písomných dôvodoch odvolania podriadenej prokurátorky, ako aj konečného návrhu uvedeného v písomnom vyjadrení podriadenej prokurátorky pokiaľ ide o rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní obžalovaného,
- obhajca obžalovaného v celom rozsahu pridržaval písomných dôvodov odvolania (aj konečného návrhu v nich uvedeného) a pridržaval sa aj obsahu svojho vyjadrenia k odvolaniu prokurátorky, pričom navrhol, aby odvolací súd rozhodol spôsobmi v nich uvedenými,
- obžalovaný súhlasil s tým, čo uviedol jeho obhajca; dodal, že je nevinný, nič neurobil, poškodená ho po tom, čo opustila psychiatriu, kontaktovala a „stiahla“ svoje trestné oznámenie, ale ako náhle sa potom rozišli, podala na neho opäť trestné oznámenie.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací podľa § 317 ods. 1 Tr. por. na verejnom zasadnutí preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, a dospel k záveru, že dôvodné je len odvolanie prokurátorky a naopak odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

*** K procesnému postupu ***

Pokiaľ ide o procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu prvého stupňa, v tomto smere nebola v odvolaniach vytýkaná žiadna chyba a ani odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Obžalovaný síce v písomných dôvodoch svojho odvolania uviedol, resp. použil vetu so začiatkom: „Totiž, ak by bol prvostupňový súd nestranný...“, avšak na verejnom zasadnutí sa výslovne vyjadril, že týmto nemienil podať námietku zaujatosti.

*** K výroku o vine ***

Rovnako nemal odvolací súd žiadne výhrady k zákonnosti a odôvodnenosti odvolaním obžalovaného napadnutého výroku o vine.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti zistil, že súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky dostupné a potrebné dôkazy na objasnenie skutkového stavu, ktoré mu umožnili vo veci spravodlivo rozhodnúť v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por. Napokon všetky tieto dôkazy súd prvého stupňa správne vyhodnotil jednotlivo, ako aj v ich súhrne tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por.

Odvolací súd ďalej zistil, že súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. uviedol všetky skutočnosti, ktoré vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, najmä tých, ktoré si vzájomne odporovali. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé aj to, ako sa súd prvého stupňa vyrovnal s obhajobou obžalovaného, t.j. prečo neuveril jeho obrane, že sa voči poškodenej nedopustil vyššie konštatovanej trestnej činnosti a prečo ho aj v konečnom dôsledku potom uznal vinným.

Vzhľadom na to, že na skutkové zistenia uvedené v napadnutom rozsudku, ako aj na právne posúdenie konania obžalovaného sa podrobne a dostatočne presvedčivo poukazuje v písomnom odôvodnení napadnutého rozsudku a odvolací súd nemá o týchto záveroch súdu prvého stupňa žiadne pochybnosti, preto si jeho úvahy a závery v celom rozsahu osvojuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

K napadnutému výroku o vine z pohľadu vytykánych chýb v odvolaní obžalovaného uvádza odvolací súd nasledovné:

Týranie je zlé zaobchádzanie, ktoré sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalosťou, ktoré blízka osoba pociťuje ako ťažké príkorie. Nemusí ísť o sústavné alebo dlhší čas trvajúce konanie. Na naplnenie znakov tohto trestného činu treba, aby v dôsledku páchatelovho konania bolo spôsobené fyzické alebo psychické utrpenie, a to ktorýmkoľvek konaním taxatívne uvedeným v ustanovení § 208 ods. 1 písm. a) až e) Tr. zák. Pod pojmom „fyzické utrpenie“ alebo „psychické utrpenie“ treba rozumieť taký stav, ktorý sa vyznačuje telesnými či duševnými bolesťami, ktoré ovplyvňujú obvyklý spôsob života týranej osoby a netrvajú celkom krátky (prechodný) čas.

Nosným dôkazom viny obžalovaného bola výpoveď poškodenej Q. N., pričom ani odvolací súd nedospel k záveru, že by mala byť nevierohodná, keď ju podporovali ďalšie vo veci vykonané dôkazy, najmä výpovede svedkov I. N., U. N., T. L. a L. B., čiastočne aj výpoveď obžalovaného, ako aj závery viacerých vo veci vypracovaných znaleckých posudkov. Všetky tieto usvedčujúce dôkazy vytvárali dostatočnú logickú reťaz dôkazov svedčiacich o vine obžalovaného bez tých najmenších pochybností. Tieto dôkazy dostatočne vyvracali tiež obranu obžalovaného, ktorú v konaní prezentoval, a preto odvolací súd nemohol prisvedčiť žiadnej z jeho odvolacích námietok.

V záveroch znaleckého psychologického posudku vypracovaného na poškodenú sa konštatuje ďalej to, že prežívala psychické (i fyzické) utrpenie, ktoré vyvrcholilo v roku 2015. Znalčka zistila, že konanie obžalovaného poškodená pociťovala ako ťažké príkorie, bol u nej prítomný viktimitizačný syndróm týranej osoby, k obžalovanému sa stavala submisívne, nepresadzovala sa dominantne, v prvopočiatoch trestného stíhania bola aj naivná. Znalčka ďalej zistila, že osobnosť poškodenej je zraniteľná, dominuje u nej introvertná orientácia, s akcentovanými črtami poddajnosti, pasivity, závislosti a senzitivity.

Napokon poškodená podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na vyššie popisované črty jej osobnosti dostatočne a aj vierohodne vysvetlila svoj „postoj“ po podaní trestného oznámenia na obžalovaného, keď na výsluchu pred vyšetrovateľom najskôr (dňa 16.02.2016) odmietla vypovedať, nakoľko začala s obžalovaným po svojej hospitalizácii opätovne žiť v spoločnej domácnosti, ale na ďalšom výsluchu (dňa 26.04.2016) už voči nemu vypovedala a uviedla aj to, že obžalovaný na ňu predtým naliehal, aby stiahla svoje trestné oznámenie, inak na ňu neprepíše auto, na ktoré si brala ona pôžičku a aj ju splácala.

Vo vzťahu k odvolacej námietke obžalovaného, že z hľadiska subjektu nemožno o ňom hovoriť ako o druhovi či bývalom druhovi poškodenej, odvolací súd poukazuje na to, že sám obžalovaný vypovedal, že s poškodenou žili v spoločnej domácnosti asi 8 rokov. Aj poškodená uviedla, že s obžalovaným žili v spoločnej domácnosti od roku 2008 a boli druh a družka. To, že obžalovaný a poškodená boli vo vzťahu, potvrdil aj svedok U. N. (brat poškodenej). Napokon svedok T. Y. (brat obžalovaného) tiež vypovedal, že obžalovaný prispieval na domácnosť, ktorú mal s poškodenou. Uvedené jednoznačne svedčí pre záver, že pre obžalovaného bola poškodená blízkou osobou (§ 127 ods. 4, ods. 5 Tr. zák. v kontexte s § 208 Tr. zák.), s ktorou mal spoločnú domácnosť, pričom je irelevantné, že v obci na adrese poškodenej nebol prihlásený na trvalý pobyt (trvalý pobyt má na tieto účely iba evidenčný charakter).

Aj podľa záverov znaleckého psychiatrického posudku vypracovaného na poškodenú jej obžalovaný spôsoboval psychické utrpenie, pričom jeho konanie bolo hlavnou príčinou vzniku posttraumatickej stresovej poruchy (ostatné príčiny hrali len zanedbateľnú úlohu). Ďalej bolo konštatované, že počas práceneschopnosti poškodenej (v období od 17.07.2015 do 24.10.2015) bola táto výrazne obmedzená v bežnom spôsobe života - nechodila do práce, často sa jej vracali zlé spomienky, pociťovala strach, mala tras rúk, chvenie celého tela, bola obmedzená v kontakte so svojím sociálnym prostredím. Takto popisované obmedzenia potom považoval aj odvolací súd za citeľný zásah do zvyčajného spôsobu života poškodenej. Inak povedané - u poškodenej konaním obžalovaného vznikla porucha zdravia, ktorá si objektívne vyžiadala liečenie a pracovnú neschopnosť v trvaní najmenej 42 kalendárnych dní, počas ktorých závažne ovplyvňovala obvyklý spôsob jej života (§ 123 ods. 4 Tr. zák.). Správne teda súd prvého stupňa „pričítal“ obžalovanému aj naplnenie kvalifikačného znaku, že poškodené spôsobil ťažkú ujmu na zdraví.

Napokon aj súdom prvého stupňa ustálené obdobie páchania takejto trestnej činnosti od presne nezisteného času v roku 2008 do 16.07.2015, kedy v rôznej intenzite dochádzalo k postupnému naplňaniu skutkovej podstaty tohto trestného činu, možno podľa názoru odvolacieho súdu považovať za dlhší čas v zmysle § 138 písm. b) Tr. zák., ktorý kvalifikačný znak je aj podľa ustálenej súdnej praxe možné „naplniť“ aj pri tomto trestnom čine. Správny bol preto i ďalší záver súdu prvého stupňa, že obžalovaný tento vyššie uvedený čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas.

Ďalej je taktiež potrebné poukázať na závery znaleckého psychiatrického posudku vypracovaného na obžalovaného, podľa ktorých tento trpí emočne labilnou a impulzívnou poruchou osobnosti s disocálnymi črtami, pričom tieto jeho povahové črty nie sú medicínsky ovplyvniteľné. Obžalovaný reaguje prudko, bez súcitu, taktu alebo potrebného odstupu, má nízku frustračnú toleranciu, nie je ochotný priznať si svoj podiel viny na následkoch svojho konania. Obžalovaný mal podľa znalkyne strach zo straty poškodenej, ktorá ho existenčne „saturovala“, predtým nemal partnerský vzťah, nenadobudol vlastné bývanie, bol dlhodobo nezamestnaný a opakovane prepúšťaný z pracovných pomerov. V kontexte takéhoto popisu jeho osobnosti je možné uzavrieť, že protiprávne konanie, pre ktoré bol uznaný vinným, spadá do rámca jeho osobnosti (inak povedané - takéto konanie „má v sebe“).

Pokiaľ ide o totožnosť skutku uvedeného v napadnutom rozsudku oproti podanej obžalobe, odvolací súd nezistil, že by táto nebola zachovaná. Zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobe (§ 278 ods. 1 Tr. por.), nemožno totiž vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo i povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku. Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Podstata skutku nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia.

Podľa ustálenej súdnej praxe je totožnosť skutku zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie a následok budú aspoň čiastočne zhodné, a to za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach (najmä skutkových), odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Tak tomu bolo aj v prejednávanom prípade.

K odvolacej námietke obžalovaného, že pokiaľ by vedel, že skutok, pre ktorý ho súd prvého stupňa uznal vinným, bude obsahovať nejaké konkrétosti, tak by mal možnosť zaujať aj inú obhajobnú taktiku, odvolací súd uvádza, že obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa na hlavnom pojednávaní ku všetkým vykonaným dôkazom, a teda aj tým, ktoré následne súd prvého stupňa viedli k úprave skutkovej vety oproti podanej obžalobe.

Na úplný záver odvolací súd uvádza, že vykonané dokazovanie nepreukázalo žiaden motív poškodenej obžalovaného krivo obviniť.

Preto ani odvolací súd nemal žiadne pochybnosti o správnosti skutkových zistení uvedených v napadnutom rozsudku, nakoľko tieto zodpovedali výsledkom vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo teda jednoznačne a nepochybne preukázané, že obžalovaný U. Y. (úmyselne) spôsobil blízkej osobe psychické utrpenie ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyvolávaním strachu alebo stresu a iným správaním, ktoré ohrozuje jej psychické zdravie a uvedeným činom spôsobil inému ťažkú ujmu na zdraví a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas.

*** K výroku o treste ***

Pokiaľ ide o výrok o treste, obžalovaný ho v dôvodoch svojho odvolania nenapádal zo žiadnych konkrétnych dôvodov (dôvody jeho odvolania „smerovali“ len čo do výroku o vine). Len v rámci vyjadrenia k odvolaniu prokurátorky uviedol, že účel trestu odňatia slobody jeho vykonaním na jeho nápravu nebude mať prakticky žiadny penologický význam.

Vo vzťahu k tomuto výroku odvolací súd však už prisvedčil odvolacím námietkam prokurátorky v tom smere, že súdom prvého stupňa uložený trest je neprimerane mierny.

Súd prvého stupňa uloženie podmieneného trestu odňatia slobody s probačným dohľadom obžalovanému odôvodnil v prvom rade priznaním jednej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák., t.j. že obžalovaný pred spáchaním činu viedol riadny život, ako aj aplikáciou ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. Odvolací súd však dospel k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne obžalovanému priznal vyššie spomenutú poľahčujúcu okolnosť, pričom aj dôvody, pre ktoré obžalovanému mimoriadne znížil trest, nie sú akceptovateľné.

Podľa § 36 písm. j) Tr. zák. poľahčujúcou okolnosťou je to, že páchatel viedol pred spáchaním trestného činu riadny život.

Zo súdnej praxe (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6To/6/2011 zo dňa 04.08.2011 a sp. zn. 5To/7/2020 zo dňa 29.04.2021) vyplýva, že ani zahľadenie odsúdenia nespôsobuje faktický zánik okolnosti, že páchatel v minulosti spáchal trestný čin, čo zas nevylučuje záver, že páchatel pred spáchaním skutku v zmysle § 36 písm. j) Tr. zák. riadny život nevedol. Poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. nie je zrkadlovým odrazom priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák., pri ktorej už raz zahľadené odsúdenie nemožno brať do úvahy. Preto je potrebné pri skorších odsúdeniach páchatel'a skúmať povahu a závažnosť trestných činov, časový odstup medzi ich spáchaním, ako aj správanie páchatel'a po odsúdení, resp. vykonaní trestu - či teda primerane dlhú dobu žil riadnym životom a preukázal tak svoju nápravu.

V prípade obžalovaného odvolací súd konštatuje, že tento bol pred spáchaním činu 6-krát súdne trestaný vždy pre úmyselný trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia, teda síce menej závažnú trestnú činnosť, avšak v prípade takéhoto posledného odsúdenia vykonal nepodmienečný trest odňatia slobody dňa 11.04.2005. I keď má obžalovaný t. č. nezahľadené len svoje prvé odsúdenie (z roku 1992), a ostatné má už naopak zahľadené, resp. s účinkami, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený, trestnej činnosti v prejednávanej veci sa začal dopúšťať len krátko po výkone tohto posledného nepodmienečného trestu odňatia slobody, konkrétne od presne nezisteného času v roku 2008. Takéto krátke medziobdobie (cca 3 roky) podľa názoru odvolacieho súdu nesvedčí pre záver, že by obžalovaný po vykonaní skoršieho nepodmienečného trestu odňatia slobody preukázal svoju nápravu, čím nenaplnil obsahovo poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák., ktorú mu preto odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa už nepriznal.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Svoje rozhodnutie o mimoriadnom znížení trestu súd prvého stupňa odôvodnil tak, že obžalovaný a poškodená už niekoľko rokov nežijú v spoločnej domácnosti, nie sú v žiadnom vzťahu, žijú od seba na dvoch rôznych vzdialených miestach, každý z nich si žije svoj vlastný život, nedochádza medzi nimi k žiadnym interakciám. Odvolací súd uvádza, že s takýmto odôvodnením sa nemožno stotožniť, keď je navyše aj v rozpore s účelom trestu.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

V ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zák. sa totiž výslovne uvádza, že jeho aplikácia je možná v prípade, ak by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Ako potom vyplýva z vyššie uvedeného, účelom trestu nie je len ochrana jednotlivca (v tomto prípade poškodenej, ako to v podstate „vyhodnotil“ súd prvého stupňa), ale celej spoločnosti.

Odvolačný súd ale na druhej strane dospel k záveru, že tu existuje iná okolnosť, ktorú je možné v jeho prospech zohľadniť pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák.

Odvolačný súd poukazuje na to, že z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť vecí, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní či súdu výrazne a neprimerane presahuje obvyklú dĺžku konania v porovnateľných veciach, je takou okolnosťou prípadu, ktorá môže odôvodniť pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom.

Súd prvého stupňa vo veci nariadil viacero termínov hlavného pojednávania, keď obžaloba bola podaná na súd prvého stupňa dňa 24.01.2017, avšak hlavné pojednávanie bolo otvorené až dňa 01.10.2018, k vyhláseniu napadnutého rozsudku došlo až dňa 03.06.2021 a vec bola (opätovne a už správne) predložená odvolaciemu súdu dňa 22.09.2022, teda po viac ako 5,5 roku od podania obžaloby. V tejto súvislosti potom dospel odvolací súd k záveru, že dĺžka konania na súde prvého stupňa s prihliadnutím na obťažnosť vecí (resp. navrhované dokazovanie procesných strán) a v niektorých prípadoch neefektívny procesný postup súdu prvého stupňa (napr. opakované rušenie termínov hlavného pojednávania z dôvodov na strane súdu prvého stupňa a pod.) výrazne a neprimerane presiahla obvyklú dĺžku konania v porovnateľných veciach, čo musel odvolací súd vyhodnotiť v prospech obžalovaného.

Vzhľadom na tieto skutočnosti potom odvolací súd obžalovanému mimoriadne znížil výmeru trestu odňatia slobody podľa príslušných ustanovení Trestného zákona a uložil mu nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, ktorý považoval už za primeraný, zákonný, spravodlivý a schopný splniť účel trestu (§ 34 Tr. zák.), zodpovedajúci napokon aj nemennému postoju obžalovaného k ním spáchanej trestnej činnosti počas celého trestného konania. Uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby tak, ako sa toho domáhala prokurátorka (teda vo výmere 7 rokov), považoval odvolací súd už za neprimerane prísne.

Na výkon takto uloženého trestu odňatia slobody odvolací súd zaradil obžalovaného do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. I keď obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin, na takéto jeho predchádzajúce odsúdenia však odvolací súd nemohol prihliadnuť, nakoľko sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený - § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. Iné zaradenie obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody sa odvolaciemu súdu napokon nejavilo ani ako dôvodné (§ 48 ods. 4 Tr. zák.).

Z takto rozvedených dôvodov preto odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 3 Tr. por. zrušil v napadnutom rozsudku celý výrok o treste odňatia slobody a na neho nadväzujúce výroky o jeho podmienečnom odklade, ustanovení probačného dohľadu a uložení primeraných povinností, a sám týmto rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného U. Y. pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa odsúdil podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 31.12.2015 s použitím § 38 ods. 2 a § 39 ods. 1 Tr. zák. na prísnejší trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. (výrok I.). O odvolaní obžalovaného rozhodol odvolací súd tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné (výrok II.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.